

CO RAFYA

haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati

DERSİN GENEL HEDEFLERİ

Co rafya, ders birimi olarak **co rafya alanının insan topluluğuna en uygun bir şekilde kullanma yöntemini** araştırmaktadır.

Co rafya, belli alandaki sorunlara çözüm aramaktadır. Tüm bu sorunlar arasında en önemlileri alan sorunları, alan kanunları, insanın doğaya olan etkisi, toplumsal sorunlar, insanların yeryüzünde dağılımı, dünyada çeşitli toplumsal ve iktisadi sorunlar.

Co rafyanın gelişmesi diğer bilim dallarının gelişmesiyle ve onlarla bir araya gelmesine bağlıdır. Bu yılki co rafya dersinde **insanın alan kullanımını ve istifade etmesini öğreneceğiz.**

Ayrıca co rafya, ders birimi olarak öğrencilerin yaşlarına göre ders birimlerinin de ayrılmış yapılmıştır. Bu tür ayrılmış yapılmışında psikologların yardımlarını unutmamalıyız.

G R

Co rafya, bir bilim kolu olarak, altıncı sınıfı genel konuları araştırarak: Yerküre, nüfus ve Kosova. Co rafya dersinde öğrenciler doğa ve toplumsal olaylarla; Kosova ve orada yaşananlar hakkında bilgilenecekler.

HEDEFLER

Co rafya dersinin hedefleri:

- Co rafya'nın bilim kolu olarak tanınması, Yerküre ve Uzayın tanınması, Yerküre hareketini, fiziksel olayları, Kosovani bir insanı yaşam ortamı olarak tanımak ;
- Co rafya'nın yardımcıyla kafalarındaki bazı sorunları çözebilmeleri, alan, doğal ortam, insani bölge ve toplum olarak tanımak;

- Coğrafya dersinde resim, plan ve harita çizmelerinde öğrencileri alıştırmak;
- Kitap, küre, harita, atlas, literatür, leksikon, ansiklopedi, internet, bilgisayar programları, eğitim televizyon programları v.b. yardımlarıyla coğrafya bilgilerini genişletip sevmek;
- Diğer halk gruplarıyla işbirliğini benimsemek

GENEL AMAÇLAR

- Yerkürenin bir gezegen gibi şekli, büyüklüğü ve hareketi bilmek;
- Uzay, Güneş sistemi, uzay cisimleri, aralarındaki ilişkileri ve hareketleri bilmek;
- Yerkürenin kendi ve Güneşin eksenine etrafında dönmesi, dönme sonuçları olarak Dünyamızda meydana gelen etkileri bilmek;
- Harita bilgisi, enlem ve boylamlarla, haritografi yöntemleriyle v.b. bilmek;
- Yeryüzünün küreleri, başlıca elemanları, aralarındaki ilişkileri ve insan ile canlılar için önemini bilmek;
- Dünya nüfusu, doğum artışı, göçler, nüfus yapısı dil, dinler, kültür farkları, toplumsal ve iktisadi gelişmeleri bilmek;
- Kosova'nın doğum ve toplumsal özellikleri bilmek;

ÖZEL AMAÇLAR

- Öğrenciler, Coğrafya dersinde Yerküre şekli, kıtalar ve okyanusları yayınları ile aralarındaki bağlantıları öğrenmelidirler;
- Kara ve su arasındaki farkları grafiksel bir şekilde göstermelidirler;
- Uzay cisimlerini farketmelidirler;
- Yerkürenin kendi ve Güneşin eksenine etrafında hareketini ve sonuçları (gündüz-gece değişimleri, mevsimlerin değişimlerini, zaman farkını vb.) anlamalıdır.
- Yerkürenin uzaydaki yeri ve hareketleri hakkında esas bilgileri olmalıdır;
- Sıcaklık ve bitki kuşaklarını farkederek, onların insan hayatında etkisini bilmek;
- Bir ülkenin coğrafî durumunu tam bilmeleri için enlem ve boylamlarının önemini bilmelidirler;

- Dünyamızı düz bir alanda; yani haritada gösterme imkanı vardı r;
- Ölçekler, grafiksel özellikler, planlar ve haritalar ile, onların çeşitleri hakkında bilgilendirilmelidirler;
- Dünyamızı genel kürelerini, volkan ve depremler, Yerküre yüzey şekilleri, iç ve dış kuvvetleri ile onların etkileri hakkında bilgilendirilmelidirler;
- Suküre, Yerküre su alanları , doğada suyun hareketi, suyun doğaya ve toplumsal gelişmedeki önemi, Yerkürede sularının dağılımı , su ihtiyacı , suyun kirlenmesi ve önlenmesi hakkında bilmek;
- Bitki ve hayvanlar alemi, iklim ve su faktörleriyle sıkı bağlantıları vardı r; onların etkileri altında Yerkürede yayılımı da olmaktadır;
- Günümüzde çeşitli doğal afetlerin belirmesi ve onların doğaya ile topluma çeşitli etkileri anlatmalıdır;
- Nüfus sayımının hızlı artışı , onların Yerkürede uygun olmayan bir şekilde yayılımı , iktisadi-sosyoloji gelişmelerini anlamalıdır;
- Doğal artışı , halk yapısı , göçmeler, göçme çeşitleri ve sebepleri bilmek.
- İnsanların üretimi ve hizmetleri, iktisat kolları , onların yayılımını bilmek.
- Kosova'nın coğrafya durumunu, kültürel gelişmesini, iktisadi ve siyaseti bilmek.
- Halk yapısı , göçmeler, yaşam ortamları ve çeşitleri bilmek;
- Kosova'nın iktisadi gelişmesini etkileyen faktörleri için öğrenmelidirler.

HEDEFLenen BECERLER

BECERİLER , ALI KANLIK VE DEĞERLERİN GELİŞTİRİLMESİ

- Öğrenciler, haritada var olan işaretleri, harita ölçeğini, haritada bazı objelerin yüksekliklerini fark etmeli, renkleme ve gölgeleme metodlarını öğrenmelidirler;
- Çeşitli haritaları , tabloları , grafikleri, v.b. okumaları , okuyup çizmeye alışmalıdır;
- Yerkürede ve onun yüzeyindeki çeşitli doğal özelliklerin belirmelerini (çeşitli rölyef şekillerini, suları , iklim ve iklim tipleri) hakkında bilgilendirilerek bu konular üzerinde araştırmalar yapabilirler;

- Genel ve deniz yüksekliklerini bilmek alarak, onları çe itli ölçekli haritaları n çizilmesinde kullanabilirler;
- Çe itli rölyef ekilerini çizerek, basit modeller yapabilirler;
- Klim ve su elemanları yla ilgili çe itli grafikonlar çizerek söz konusu konuyu daha yakı ndan anlayabilirler;
- Dünya nüfusu, do al artı , göçler, yerle me yerleri v.b. hakkı nda (dergi, harita, tablo, grafikon, internet) kullanarak yeni bilgilere kavu malı dı rlar;
- Haritada en büyük yerle me yerlerini göstererek, dünyamı zda halkı n yayı lı lı nı ve yerle me yerleri hakkı nda bilgilendirmelidirler;
- Ö renciler çe itli haritalar, tablolar, grafikonlar çizerek oralarda (halkı n yayı lı lı nı ,yerle me yerlerini, objeleri, çe itli iktisadi kolları nı v.b.)bilgiler sunabilmelidirler;
- zleme, medyayı kullanarak, harita, tablo ve grafikonları n yaradı mı yla ara tırma sonuçları n a ula malı dı rlar;
- Ö renciler, ya adı kları ortamlarda halklar arası ili kileri en yüksek seviyede geli tirmelidirler;
- Haritada Kosova'nı n co rafia durumunu, sı nı rları nı ve büyüklü ünü göstermelidirler;
- Harita, tablo, grafikonları kullanarak Kosovani di er bölgelerle yüzölçüm, iklim, rölyef, hidrografi, nüfus, iktisat, kültür, dil, din, v.b. kı yaslamaalı dı rlar;
- Gazete, dergi, televizyon, internet v.b. ileti im ve bilgi kaynakları nı kullanarak Kosovani di er bölgelerle kı yaslamaalı dı rlar;
- Kosova hakkı nda çe itli haritaları çizebilmelidirler;
- Kosovande ya ayanları n dil, din ve kültür özellikleri hakkı nda bilgilendirilmelidirler v.b. .

Ders içeri inin yapı sı

Kategori	Ders Sayı sı	%
Alanve Fiziksel Özellikler	22	30
nsani li kiler	10	13
Kosova	22	30
Seçmeli Dersler	6	8
Tekrarlamalar	14	19
Toplam	74	100

Tablo: erik-konular, davranımlar, kavramlar ve dersler arası iliiki

Ders içeri i	Davranımlar	Temel kavramlar	Dersler arası iliiki
Coğrafyanın bilim kolu olarak, diğerderslerle bağlantıları	- Örenciye bilim kolu olarak anlatılması ve onun diğercoğrafyakollarıyla bağlantısını açıklamak.	Coğrafyanın fiziki ve insani etkileri	Ders biriminin jeoloji, biyoloji ve fizik dersleriyle bağlantısı.
Yerkürenin büyüklüğü ve ekli	- Yerkürenin ekli ve büyüklüğü hakkında bilgi verirken, küreyi kullanmalıyız.	Küre ekli, ekvator, enlem ve boylamlar	Fizik, jeoloji ve matematik ile bağlantısı.
Yerküre ve Uzay	- Yerküre bir gezegen gibi, onun Güneş sistemindeki yeri, Uzay, uzay cisimleri ve hareketleri hakkında öğrencilere bilgi verilmelidir.	Uzay cisimleri, gezegenler, yıldızlar uydular, meteorlar, asteroitler, kuyruklu yıldızlar, ışık yılı.	Fizik, matematik ve astronomi ile bağlantısı.
Yerküre hareketleri ve sonuçları	-Örenci rotasyon ve devrasyon sonuçlarını (küre, uydular, v.b.) araçlarla göstererek, gündüz-gece, mevsimler ve iklimkuşaklarını öğrenmesini anlatılmalıdır.	Rotasyon, devrasyon iklim kuşakları.	Coğrafyanın matematik, astronomi ve biyoloji ile bağlantısı vardır.
Yerkürenin küre ve haritada gösterilişi	- Örenciye bağlantıda enlem, ölçek, deniz yüksekliği, izohips, izobar vb. öğrendikten sonra küre ve harita anlamını ve önemini anlayabiliriz. Bundan sonra öğrenciye harita işaretlerini aldırtıldıktan sonra haritanın okumasını ve kullanmasını kolaylaştırmaktır.	Harita, küre, enlem, boylam, harita ölçeği, coğrafya projeksiyonları, planlar, haritografi işaretleri, izohipsler, izobarlar, yerel zaman takvimi v.b.	Coğrafyanın haritografi, matematik ve jeodezi ile bağlantısı vardır.
Harita elemanlarının yapılışı ve kullanımı	- Örenci harita elemanlarını kullanarak, harita çeşitlerini farketmelidir.	Harita projeksiyonları ölçekleri, grafiksel ölçekler, planlar, haritalar, haritografi, işaretleri, harita çeşitleri, atlaslar.	Coğrafyanın haritografi, matematik ve jeodezi ile bağlantısı vardır.

Yerkürede kara ve suyun yayılması	- Küre ve harita yardımıyla yerkürede kara ve su alanlarının yüzeylerini örenebilmek.	Yerküre sargılarını atmosfer, hidrosfer, litosfer, biosfer, kıtalar, dünya denizi, adalar, yarımadalar v.b.	Coğrafyanın jeoloji, hidroloji, fizik ve biyoloji ile bağlantısı vardır.
Yerkürenin Yapısı	- Yerküre kabuğu, sargısı, çekirdeği, kıtaları, okyanusları, rölyef şekilleri, depremler, volkanlar, iç ve dış kuvvetler ile ilgili bilgiler öğrencilere verilmelidir.	Rölyef şekilleri iç ve dış kuvvetler tektonik hareketleri, yerküre çekirdeği, volkanlar, kraterler, mağaralar, lavlar, erupsiyonlar, depremler, iç merkez, seizmografi.	Coğrafyanın jeoloji ile bağlantısı vardır.
Rölyef şekilleri ve meydana gelmeleri	- Öğrenci çeşitli resimlerle şekillerle ve haritalarla rölyef şekilleri hakkında bilgilenmelidir.	Dağlar, sıradan dağlar, ovalar, yaylalar, genç sıradan dağlar, dargeçitler, dar doğazlar, buzul ovalar, sirkler v.b.	Coğrafyanın jeoloji ve haritografi ile bağlantısı vardır.
Rölyefin insan hayatındaki önemi ve yeri.	- Öğrenciye çeşitli örneklerle rölyefin Yerküremizde yayılması ve onların insanlığın hergünkü hayatındaki etkisini öğretmek.	Rölyef şekilleri, nüfusun dağılımı, yerküre çeşitleri ve tipleri, iktisad çeşitleri ve tipleri.	Coğrafyanın jeomorfoloji, demografi ve iktisat ile sıkı bağlantısı.
Atmosfer, iklim ve zaman.	- Atmosferin günlük hayatımızda önemini ve rolünü, iklim, iklim kuşaklarını, iklim faktör ve elemanlarını öğrenciye çok titiz bir şekilde anlatılmalıdır.	Atmosfer tabakaları (troposfer, stratosfer, mezosfer, iyonosfer), termometre, barometre, anemometre, pluviometre, izotermeler, hava basıncı, pasatlar, antipasatlar, sinoptik haritalar, meteoroloji.	Coğrafyanın fizik, kimya ve haritografi ile bağlantısı vardır.
Dünyamızda sular ve yeraltı suları	- Öğrenci harita, resim v.b. eğitimci araçlarla suların Yerküremizde yayılmasını, çeşitlerini, tuzluluğunu, gelgit olaylarını, adalar, yarımadalar, boğazlar, fiyordlar, kanallar, dalgalar, akıntılar, karadaki sular,	Dünya, denizi, okyanuslar, kıyı ve merkezi denizler, tuzluluk, gel-git, deniz akıntıları, dalgalar, adalar, yarımadalar, boğazlar, kanallar, fiyordlar,	Coğrafyanın fizik, kimya ve jeofizik ile bağlantısı vardır.

	göller, buzullar, yeraltı suları v.b. bilgilenmelidir.	suverenler, geyzirlir v.b.	
Biyosfer	- Örenç harita yardımıyla Yerkürede bitki ve hayvanların yayılışını öğrenmelidir.	Bitki ve hayvanlar aleminin ekvator, tropikal, subtropikal, akdeniz, ılıman kutup, kutup, savanlar, stepler, pompalar, taygalar, tundralar, vahalar v.b.	Coğrafyanın biyoloji, biocoğrafya ve zoocoğrafya ile bağlantısı vardır.
Yerkürede nüfus sayısı, nüfus yoğunluğu artışı, Halk yapısı.	-Örenç harita ve rakamlar sayesinde Yerkürede nüfus sayısının artışı, nüfus yoğunluğu, insanlar arasındaki ilişkiler, doğum artışı, göçler ve çeşitleri, halk siyasetinin esas elemanları.	Ekümenler, semiekümenler, anekümenler, nüfus yoğunluğu artışı, migrasyonu, emigrasyon, natalitet, mortalitet, doğum artışı v.b.	Coğrafyanın sosyoloji, iktisadi, haritografi, istatistik ve matematik ile bağlantısı vardır.
Yerleşme yerleri, köyler-kentler, aralarındaki farklar.	Yerleşme yeri, onun anlamı, köy-kent, aralarındaki benzerlikler ve farklar, yerleşme yerlerinin fonksiyonları v.b.	Köy ve kentlerin gelişmeleri, ekimleri, fonksiyonları v.b.	Coğrafyanın tarih, mimarlık, iktisat ile bağlantısı vardır.
İktisad, iktisad kolları, özellikleri ve gelişme faktörleri.	İktisadın anlamını, faaliyetlerini, bölümlerini, kollarını, iktisadın gelişmesine etki eden faktörler, iktisadi gelişmesine ait grafik ve diyagramlar hakkında öğrencilere bilgi verilmelidir.	İktisat, faaliyetleri, kolları, faktörleri ve gelişmesi.	Coğrafyanın iktisadi, sosyoloji ve siyaset ile bağlantısı vardır.
Kosova'nın konumu, sınırları ve büyüklüğü.	Örençiye Kosova'nın Güneydoğu Avrupadaki yeri, doğum ve etnik sınırları, komşuları, yüzölçümü, büyüklüğü, öğrenmektir.	Coğrafya durumu, doğum ve etnik sınırları.	Coğrafyanın matematik ve jeodezi ile bağlantısı vardır.
Kosova'nın coğrafî yapısı ve özellikleri.	Kosova'nın rölyef ekimleri ve özelliklerini, doğum zenginliklerini, iklim özelliklerini, hidroloji, pedoloji ve biocoğrafya özelliklerini öğrencilere harita, diyagram ve grafikon yardımıyla açıklamak.	Dağlar, sırt dağlar, düzlükler, vadiler, dar boğazlar, dar geçitler, onların meydana gelmeleri ve adları.	Coğrafyanın jeoloji, fizik ve biyoloji ile bağlantısı vardır.

Nüfus ve yerleşim birimleri.	Kosova'daki nüfusu, nüfus yoğunluğu, göçler ve sebepleri, yerleşim yerleri ve tipleri, köy-kent ilişkileri ve farkları.	Nüfus sayımı artışı, yoğunluğu, çeşitleri, köyler, kentler tipleri ve çeşitleri.	Coğrafyanın demografi, istatistik, mimarlık ile bağlantısı vardır.
Kosova'nın ekonomisi ve özellikleri.	Öğrenciler derslerde Kosova'nın iktisadını, gelişme seviyesini ve özelliklerini öğrenmelidirler.	İktisadi kolları, üretim ve çeşitleri, halka hizmet eden kollar, gelişme seviyeleri.	Coğrafyanın iktisat ile bağlantısı vardır.
Kosova'nın idari ve siyasi yapısı.	Öğrencilere Kosova'nın idari ve siyasi ayrıntıları, örgütlenmesini ve gelişmesini anlatmak gerek.	Yerel topluluklar, belediyeler, bölge merkezleri.	Coğrafyanın hukuk ve siyasetle bağlantısı vardır.
Kosova'nın bölgeleri ve özellikleri.	Kosova, farklı doğal, sosyal, kültürel ve iktisadi bölgelerden ibarettir.	Kosova: Dugagin, Dreniça, Lab, Golak, Rugova, Has, Ala, Opoya, Gora, Siriniç v.b. Kosova bölgeleri.	Coğrafyanın jeoloji, morfoloji ve etnografya ile bağlantısı vardır.

UYARI: Öğrencilerin ilgilerini en çok çeken ders birimleri için öğretmenin 6 ders kullanması tercihlere göre bırakılmıdır. Söz konusu dersler çerçevesinde müze, doğada veya herhangi bir özel coğrafya bölgesi ziyaret edilebilir.

Ö RET MYÖNTEMLER

Co rafya dersi çe itli yöntem ve teknik kullanarak ö renebilir. Ders veren ö retmen yöntemleri sayesinde ö rencilere co rafya dersinde çok ilginç, geni ve görkemli bilgiler sunulabilir.

Ders veren ö retmen kendi iste ine göre hangi ders biriminde hangi yöntemi veya tekni i kullanaca ı konusunda serbest bı rakı lmı tı r. Seçilmiş olan yöntemler ve teknikler, ö rencinin en kı sa, uygun ve anlamlı yolda bilgi sahibi olması na yardımcı olmalı dı r.

Ders araç ve gereçleri

Modern co rafya dersinin geli mesi için u araç ve gereçlerin kullanılması önemlidir:

- Okullar ve çevresi (okul, dershane, kabinler ve do a);
- Çalışma araçları (gösterici araçlar);
- Yardımcı teknik araçları (tahta, kinoprojektör, televizyon, radyo);
- Okul kütüphanesi;
- Ö rencilerin kullandıkları araçlar (ders kitabı , co rafya okuma kitabı , i defteri, harita, küre, atlas, fotoğraflar, grafikonlar, resim bloku, co rafya sözcü ü v.b);
- Co rafya okuma kitabı normal ders esnasında, tamamlanmış ve ek derslerde kullanılabilir.

Ders uygulama ve gösteri araçları

Co rafya dersini belirleyen araçların önemi büyüktür; çünkü co rafya gösterici bir özelli e sahiptir. Co rafya dersinde en çok **konu ma yöntemi** kullanılmaktadır, ö renciler için di er önemli belirleyen araç **ders araçlarıdır**. Ders veren ö retmen konu arak aynı zamanda ö rencilerin **gösterme ve izleme** yöntemlerini kullanarak ilgilerini çekmelidir.

Herhangi ders biriminde ö rencinin do rudan do ruya izleme imkanı yoksa, o zaman di er yöntemler kullanılabilir. O da:

- Foto raflar, filimler, televizyon yayınları , bilgisayar, küre, harita v.b.;
- Co rafya çizimleri (harita, diagram, grafikon v.b.);
- Rakam de erleri (tablolar v.b.);
- Ders kitapları , okuma kitapları , co rafya dergileri v.b.

CO RAFYADERS NDE ÇALI MA EK LLER

Ders esnasında, öğrencinin ilgisini çekecek yöntemler kullanılarak, çalışmalar ekileri de farklı olacaktır, o da:

- Derste tüm sınıf öğrencileriyle aynı zamanda çalışmaları ekli;
- Grup halinde çalışmaları ekli;
- Çift halinde çalışmaları ekli;
- Bireysel çalışmaları ekli;
- Planlı ders birimlerinden başlıca, tamamlayıcı ve ek dersler, serbest etkinlikler, takım çalışmaları ekileri v.b.;
- Eskurziyonlar (geziler).

CO RAFYADERS NDE YÖNTEMLER VE TEKNİKLER

Ders veren öğretmenin kullandığı yöntem ve teknik sayesinde öğrencilere yeni yeni ufuklar açılmalıdır. Ders birimleriyle ilgili olarak, ders yöntemleri:

- Toplu yöntem (konu materyali, tartışma, tartışma v.b.);
- Yazı (metin) yöntemi
- Gösterme yöntemi (doğal objelerin, çevremizin, çeşitli ekileri
 - a) Yaşam ortamının gösterilmesi;
 - b) Dershane veya coğrafya kabinesinde gösterme;
 - c) Coğrafya izlenimi;
 - d) Sosyo-coğrafya izlenimi.
- **Laboratuvar - araştırma göstermesi** (coğrafya alanında araştırma sonuçları, öğrenci araştırmaları ve göstermesi).

Yukarıda saydığımız yöntemlerden başlıca, ders esnasında öğretmen tarafından **çeşitli teknikler** de kullanılabilir.

- Fikir derinleştirme;
- Sorunların çözülebilmesi için konular;
- Yeni ders birimleri;
- Sorulara cevap verme tekniği;
- Beyin kullanması (ezberlemek, öğrenmek);
- Grafiklerin ve çizimlerin dili;
- Sahneler;
- Tablo ve haritalar;
- Uzman çalışmalarını;
- Konu materyali;

- stiyorum ve ö rencene im;
- ki bölümden olu an gündem;
- Ö renilecek olan konular;
- Küçük ara tı rmalar;
- Venin diagramı ;
- Televizyon programları .

DE ERLEND RME

Bir ö rencinin ba arı ölçüsü, onun okul yılı lı içinde elde etmi oldu u bilgilerin de erlendirilmesidir. **Ölçme** ve **De erlendirme** bir ö retmen için en a ır görevlerden biridir. Çünkü o her bir ö rencinin elde etti i ba arı yı de erlendirebilir; fakat ölçemez. Bir ö rencinin de erlendirilmesi ve ölçülmesi u esaslara dayanmaktadır:

- Fonksiyonlara;
- Zamana;
- De erlendirme ekline;
- Ölçme ekline.

CO RAFYAB LG LER N DE ERLEND RMEFONKS YONLARI

E itimde en önemli sorunlardan biri: **Ne de erlendirilmelidir?**

Bilgi en önemli kriterdir. **Ö renci co rafya alanı nda belli bir bilgiye sahip olmalı dı r.** Ö renciden unlar istenmeli:

- **Co rafya esasları ;**
- **Co rafya objeleri;**
- **Co rafya süreçleri;**
- **Co rafya ba lantı ları ;**
- **Her ö rencinin ilgi, bilgi, anlatma ve gösterme özelliklerini de erlendirme.**

DE ERLEND RMEFONKS YONLARI UNLARDIR:

De erlendirme esnası nda ö retmen ö rencinin hangi bilgi seviyesinde oldu unu anlayarak, bo lukları doldurabilir. Ö renciler her ders **de erlendirilmelidir.** De erlendirmeyi ö retmen ders esnası nda dershanedeki tüm ö rencilere kı sa sorularla yapabilir.

DE ERLENDİRME EKLEMLERİ

Okul yılı içinde çeşitli değerlendirme teknikleri kullanılmalıdır:

- **Sözlü değerlendirme her derste bireysel veya toplu halde gerçekleştirilmelidir;**
- **Yazılı değerlendirme aynen bireysel veya toplu halde olabilir. Bu tür değerlendirme bazı öğrencilere daha uygun gelebilir. Verilen ödev ve soruları öğrenci belli zaman içinde çözmelidir;**
- **Grafikli-yazılı ödevlerin değerlendirilmesi, genellikle öğretmen tarafından hazırlanan testlerdir;**
- **Pratik çalışmaların değerlendirilmesi, öğrencinin coğrafya alanındaki bilgisinin hangi seviyede olduğunu en iyi göstermektedir;**
- **Ev ödevlerinin değerlendirilmesi, öğrencinin evinde kendi başına verilen ödevlerin çözülmesi.**

ÖLÇME ve DE ERLENDİRME

Az önce vurguladığımız gibi ölçme ve değerlendirme bir eğitimci için en ağır görevlerden biridir. Çünkü öğrencinin her sözlü, yazılı ve pratik gösterimini değerlendirmelidir. Çünkü değerlendirmeden sonra ölçme gelmektedir.

Ölçme esaslarına dayanmaktadır: birbirine güvenmek, sakın kafalı olmak, öğretmenin dürüstlüğü, öğrencinin kendi kendine eleştirici durumu. Notlar **tam** ve **açık** olmalıdır. Ölçme esnasında öğrenci bilgisine göre hak ettiği nota inanmalıdır.

DE ERLENDİRME ÇEŞİTLERİ

- **Form değerlendirilmesi**, öğretmen plan-programı hazırladığı zaman öğrencinin hangi seviyede bilgi sahibi olabileceğini bilmelidir;
- Genel değerlendirme, öğretmen birkaç ders biriminden, dönemden, yarıyıldan, okul yılı sonundan v.b. yapmış olduğu değerlendirme anlamındadır;
- Kriterlere dayanarak yapılan değerlendirme, her bir öğrencinin belli kriterlere ulaşması demektir. Bu değerlendirmenin sayesinde öğretmenin öğrencilerin bilgi seviyeleri hakkında anlaması büyük yardımcı sunmaktadır.

- Tesi de erlendirmesi, ö rencinin hangi sorunlarla kar ı la ması nı erkenden bildirir.
- Form ve tesi de erlendirmesi, ö renciyi notlamaz, fakat bu de erlendirmeye dayanarak ö retmen ilerideki çalı maları nı kolayla tırır;
- ç de erlendirme, ders biriminin planla tırılması , gerçekte tirilmesini ve de erlendirilmesi ö retmen tarafı ndan yapı lır;
- Dı de erlendirme, ders verenler okul dı ı ndan gelen müfetti ler tarafı ndan de erlendirilirler.
- Günlük de erlendirme, ö rencinin günlük çalı maları nın kontrolü demektir;
- Hazı rlık de erlendirmesi, yapı lacak olan testlerden önce de erlendirme anlamı na gelir;
- Son de erlendirme, okul yı lı sonunda gerçekte ir;
- Proçes de erlendirmesi, bir görevin yada ö devin hangi seviyede gerçekte tirilmi oldu u anlamı na gelir;

SINIFTA DE ERLEND RME ANA ETK NL KLER

- Sı nı fta yapı lan genel çalı malar,
- Ev ö devı,
- Testler.

Ö retmen her derste ö renciyi **kontrol** etmelidir. O hangi ö rencinin, hangi ders biriminde daha iyi ya da zayı f bilgilendi ini anlayabilir.

Ev ö devlerinin önemi ise ö rencinin sı nı fta ö retmenden almı oldu u bilgileri peki tirmek demektir. Ö renci ev ö devlerini yaparken bazı sorunlarla kar ı la abilir; onun için velilerin yardı mı na ihtiyaç duyabilir. Velilerin yardı mı ne kadar yararlı olursa olsun ö rencide aynı zamanda alı kanlık yapabilir.

TEST EK LLER UNLARDIR:

- **Sözlü;**
- **Yazılı;**
- **Grafik v.b. gösterili le.**

Testlerin yardı mı yla ö rencilerin bilgisinin hangi seviyede olup olmadı ı nı anlayabiliriz. Fakat testler bazen ö rencide ters yansı malar da yapabilir, örne in: Kopya çekmek, korku v.b.

Örencinin bilgi de erlendirilmesi için di er ekiller de kullanılabılır:

- **Resimler;**
- **Yazılar;**
- **Örencinin kendi kendini de erlendirmesi v.b.**

ALTINCI SINIF SONUNDA

GELİTİRİLECEK DAVRANILAR:

- Coğrafyayı ders birimi olarak anlaması ve fark etmesi;
- Yerküreyi bir gezegen gibi, Güneş sisteminin ve Uzay cismi gibi anlaması ;
- Yerkürenin eğikliğini, büyüklüğünü, kendi ve Güneşin eksenine etrafındaki hareketlerini, hareket sonuçlarını ve onların insanlara, bitki ve hayvanlar alemine olan etkisini anlamaları ;
- Yerküre küreleri hakkında bilgi sahibi olmaları ;
- Dünya nüfusu, yaygınlığını, yoğunluğunu, doğal ortamı, iklim, dil, din, kültür, siyasi ve iktisadi özelliklerini anlamalı ;
- Kosova'nın doğası, nüfus, yerleşme yerleri, iktisadi ve diğer özelliklerini öğrenmeli;
- Pusula, harita, atlas, kitap, fotoğraf, CD ve diğer ders araçlarının kullanmalarını alıştırmak.

KAYNAKÇA

1. **Bardhyl Musai:** *Metodologjia e mësimdhënies*, Tiranë, 2003.